

LANDSHAFT DIZAYNI VOSTASIDA TARBIYACHILARINING ESTETIK VA KREATIV KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH

Z.T. Radjapova

Nizomiy nomidagi O'zMPU "Maktabgacha
ta'lim nazariyasi va metodikasi" kafedrasida pedagogika
fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor v.b

Annotatsiya: Ushbu maqola Landshaft dizayni vostasida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirishda landschaft dizaynining o'rni va ahamiyatini tadqiq qilishga qaratilgan. Landshaft dizaynining ijodiy fikrlashni rag'batlantiruvchi imkoniyatlari hamda ushbu jarayonni samarali amalga oshirish uchun maxsus metodik yondashuvlar ishlab chiqish muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim tashkiloti, kreativ fikrlash, qobiliyat, landschaft dizayni, ijodiy fikrlash, rag'batlantirish, tarbiyachi, maxsus metodik yondashuv, rag'batlantiruvchi imkoniyatlar.

Annotation: This article aims to research the role and importance of landscape design in the development of aesthetic and creative skills of educators of future preschool education organizations in the landscape design industry. The possibilities of landscape design that encourage creative thinking and the development of special methodical approaches for the effective implementation of this process will be discussed.

Key words: preschool educational organization, creative thinking, abilities, landscape design, creative thinking, motivation, educator, special methodological approach, motivational opportunities.

Kirish. Kreativ fikrlash XXI asrda ta'lim sohasida muhim kompetensiya sifatida tan olinmoqda. Ayniqsa, maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilari uchun ijodiy yondashuv bolalar rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, tabiiy muhit bilan ishlash va landschaft dizayn elementlarini qo'llash kreativ fikrlashni rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Maqolaning maqsadi - landschaft dizayni orqali tarbiyachilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirish metodikasini ishlab chiqishdir.

Ko'kalamzorlashtirish materiallariga daraxt va butalar, gullar, maysalar, yer yopar o'simliklar, chirmashib va tirmashib o'suvchi o'simliklar kiradi. Uarning har biri o'ziga xos manzaraviy tabiiy biologik xususiyatlar va sifatlarga ega. Bu sifatlarning asosiylariga daraxt va butalarning bo'yi, balandligi, tanasining shakli-shamoyili, shox-shabbalari, barglari va gullarining tuzilishi va ranglari kabilar kiradi. O'simliklar va uarning manzaraviy-biologik xususiyatlarini o'rganuvchi maxsus fan "Dendralogiya" to'g'risida yuqorida aytib o'tilgan edi. Landshaft arxitektorlari va bog'bonlar o'simliklarini to'g'ri tanlash va ko'kalamzorlashtirish, loyihalash va ularni shakllantirish uchun landschaft dizaynini yaxshi bilishi va o'z bilimlarini amalda qo'lay olishlari kerak.

Metodik yondashuv

1. Maqsad va vazifalarni belgilash

Metodikaning asosiy maqsadi - tarbiyachilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yo'naltirilgan amaliy mashg'ulotlar va loyihalar ishlab chiqishdir. Ushbu maqsadni amalga oshirish uchun quyidagi vazifalar belgilandi:

- Landshaft dizaynining ijodiy elementlari bilan tanishtirish;
- Tabiiy materiallardan foydalangan holda loyihalar yaratish;
- Estetik muhitni shakllantirish ko'nikmalarini rivojlantirish.

2. Landshaft dizayn elementlari orqali mashg'ulotlarni tashkil etish

Mashg'ulotlar davomida quyidagi bosqichlar amalga oshiriladi:

1. **Motivatsiya:** Tarbiyachilarga landschaft dizaynining o'zi va uning pedagogik imkoniyatlari haqida ma'lumot beriladi. Ilhomlantiruvchi videolar, suratlar va real hayotiy misollardan foydalanish orqali qiziqish uyg'otiladi.
2. **Amaliy loyiha ishlari:**
 - Tabiiy materiallardan dekorativ kompozitsiyalar yaratish (masalan, gulzorlar, toshlardan panjaralar);
 - Mini-bog' yaratish bo'yicha jamoaviy loyihalar.
3. **Refleksiya va baholash:** Tarbiyachilar tomonidan yaratilgan ishlar muhokama qilinadi, ijodiy yondashuvlar baholanadi va kelgusidagi takomillashtirish yo'nalishlari aniqlanadi.

3. Innovatsion texnologiyalardan foydalanish

Mashg'ulotlarda raqamli vositalar, masalan, 3D landschaft dizayn dasturlari va virtual reallik texnologiyalaridan foydalanish kreativlikni oshiradi.

Xulosa va tavsiyalar.

Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda landschaft dizayni samarali metodika sifatida foydalanilishi mumkin. Tabiiy muhit va ijodiy yondashuv orqali pedagoglarning ijodiy salohiyati oshadi, bu esa o'z navbatida, bolalarning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Tavsiya etiladigan yo'nalishlar:

1. Landshaft dizayn bo'yicha maxsus treninglar tashkil etish;
2. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik va ijodiy zonalar yaratish;
3. Tarbiyachilarni zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish orqali ijodkorlikni qo'llab-quvvatlash.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Runco, M. A. (2014). Creativity: Theories and Themes: Research, Development, and Practice.
2. Shmeleva, E. (2016). Environmental Design for Early Childhood Development.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan davlat dasturi" qarori.
4. Tirkashevna, R. Z. (2024). BO'LAJAK MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI TARBIYACHILARINING KREATIV FIKRLASH QOBILIYATINI LANDSHAFT DIZAYNI VOSITASIDA RIVOJLANTIRISH METODIKASI. In *Proceedings of International Educators Conference* (Vol. 3, No. 3, pp. 178-181).
5. Раджапова, З. Т., & Мирзаева, Г. З. (2023). ИННОВАЦИОННАЯ ТЕХНОЛОГИЯ В ЛАНДШАФТНОМ ДИЗАЙНЕ. (в дошкольных

- образовательных организациях). *Analysis of world scientific views International Scientific Journal*, 1(4), 70-76.
6. Tirkashevna, R. Z. (2023). LANDSHAFT DIZAYNI BO 'YICHA TA'LIM: MUAMMOLAR VA TAKLIFLAR. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 4(1), 158-164.
7. Radjapova, Z., & Abdurafova, U. (2023). THE IMPORTANCE OF USING METHODS IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS ON THE BASIS OF AN INTEGRATIVE APPROACH. *Science and innovation*, 2(B1), 337-340.
8. Radjapova, Z. (2023). Some Aspects of Increasing the Creative Competence of Professors-Teachers in Higher Education Institutions. *Telematique*, 22(01), 2646-2652.
9. Radjapova, Z.T. (2024). RESPUBLIKAMIZDA MADANIY LANDSHAFTNI SAQLASH VA TIKLASH. *Inter education & global study*, (7), 117-123.
10. Radjapova, Z. (2025). BO 'LAJAK MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI TARBIYACHILARINING KREATIV FIKRLASH QOBILIYATINI LANDSHAFT DIZAYNI VOSITASIDA RIVOJLANTIRISH METODIKASI. *MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI JURNALI*, 3(1).